

Filosofie pro lidi

Londýnská univerzita (University of London) dělá prostřednictvím internetu (na adrese www.philosophypathways.com) nábor jednak pro zájemce o univerzitní studium filosofie, jednak pro již pro studující vysokoškoláky, jednak pro ty, co již mají hodně studia za sebou a mají v úmyslu získat diplom z tohoto oboru, a to vše pod heslem „Filosofie je pro každého a ne pouze pro filosofy“. To před námi musí vyvolat otázku, v jakém smyslu lze říci, že filosofie je pro každého: je opravdu pro každého stejně? Víme přece, že třeba matematika není pro každého stejně, přinejmenším nikoli ve stejném rozsahu. Tak třeba diferenciální a integrální počet je pro naprostou většinu lidí něčím, co po celý život vůbec nepotřebují (a pro mnoho z nich něčím, s čím se vůbec nikdy ani nesetkali, protože jim o tom nikdo ani ve škole nevykládal), zatímco pro matematiky specialisty je něčím tak samozřejmým jako násobilka pro obyčejné lidi. Už to samo o sobě nám nedovoluje prohlásit, že diferenciální nebo integrální počet je pro každého, nejen pro matematiky. A pokud bychom onu analogii chtěli dovést ještě dál, do ještě vzdálenějších důsledků, musili bychom předpokládat, že i ve filosofii existuje něco jako malá a velká násobilka, kteroužto „část“ nebo „složku“ filosofie by mohl a měl zvládnout snad každý, potom nějaká náročnější část, kterou by zvládli jen někteří, aniž by se ovšem směli pokládat za filosofy, a potom jakási nejvlastnější doména, které by se otvírala jen skutečným filosofům.profesionálům. Právě v tomto srovnání se ukazuje velmi přesvědčivě rozdíl mezi profesionalitou matematiků a filosofů: profesionalita v matematice směřuje od jednoduchého k složitému a náročnému, zatímco profesionalita ve filosofii jde právě opačným směrem, totiž od složitého, které se jen neznalci jeví jako jednoduchý, k jednoduchému, k němuž vede mimořádně složitá a náročná cesta, v níž se vždy znovu ukazuje nesamozřejmost a často vyslovená problematická toho, co se nám původně jeví jako jednoduché, názorné a přesvědčivé.

(Písek, 070120-3.)